

NL Architects in China

Schetsend overleggen

Verslag van de lezing op 9 april 2013

door Svende Reeskamp

Afbeeldingen: www.nlarchitects.nl

04-'13

Twee jaar geleden hield Pieter Bannenberg's collega Kamiel Klaassen al een lezing voor de Vereniging van Bouwkunst. "Tsjawat zou die ook allemaal weer verteld hebben?" Voor de zekerheid geen verhaal over het Groninger Forum dus, hoewel NL Architects daar op dit moment met veel plezier aan werkt. "Het is een hele spannende periode". In plaats daarvan neemt Bannenberg ons mee in de Chinese avonturen van het bureau van de afgelopen twee jaar. Opdrachtgeverschap op ongekende schaalgrootte, communicatieproblemen, plotselinge wendingen tijdens het bouwproces, en zelfs een wijziging van de werkwijze. "We voelen ons een klein beetje als Kuifje in Afrika"

Vóór de crisis in 2008 had NL Architects naast drie directeurs nog eenentwintig medewerkers, waarvan zes stagiaires. En dat is nog altijd zo. Vanzelfsprekend is dat niet, nu het moeilijk is aan opdrachten te komen. Het bureau telt daarom haar zegeningen. Sterker nog, de afgelopen jaren hebben voor NL

Architects in het teken gestaan van spannende, nieuwe en ambitieuze klussen. "Er zijn wel zes wisselende stagiaires, maar dat vaste team willen we graag bij elkaar houden."

Eén van de manieren om dat te bereiken was voor NL Architects om haar pijlen te richten op een werelddeel waar de bouwsector nog floreert. Dankzij een voormalig stagiair kwam NL Architects in 2010 in contact met het Chinese bedrijf Vanke, één van de grootste woningbouwers van de wereld. In 2011 was Vanke verantwoordelijk voor de bouw van 72.000 nieuwe woningen in China. Ter vergelijking: in Nederland was het totaal aantal gebouwde woningen dat jaar 57.000. "Die maakte als woningbouwer dus meer dan in heel Nederland."

[1]

De enorme visvijver aan nieuwe opdrachten die China biedt betekende niet alleen een redding voor het bureau en de mensen op haar loonlijst, maar was ook het begin van een omslag in het ontwerpproces en het contact met de opdrachtgever. Taal- en cultuurbarrières vereisen creatieve oplossingen en soms stalen lachspieren. In 2011 werd NL Architects door Vanke uitgenodigd om mee te doen aan een competitie voor een hotel-complex (Sanya Block 5) in de tropische stad Sanya. [1] "Wij waren eigenlijk al in Beijing voor een project met het NAI en wij dachten dan reizen we door naar het Vanke-kantoor in Shenzhen. En dat ging allemaal heel verwarrend en gek".

De wedstrijd bleek op voorhand al gewonnen van Rotterdams collegabureau Powerhouse, "want jullie zijn hier, en Powerhouse zitten nog in Nederland." Hoewel Powerhouse al vóór de uitslag verloren had, bleek deze wel meteen een nieuwe opdracht van Vanke gekregen te hebben.

**"
We zitten zelf een beetje te
vissen, te *pushen* naar
werk.**

Niet alleen het winnen van de prijsvraag verliep via een onallegaars traject, ook de bouw zelf en die van volgende projecten vroeg om een vertaalslag van NL Architects. “De communicatie met de opdrachtgever kan soms heel ingewikkeld zijn”.

[2]

Doorgaans begint NL Architects de eerste week van zijn onderzoek met een schets van het programma (From follows Program). “We hebben medewerkers die dat met goede software ongelofelijk snel in elkaar zetten. Niemand kijkt daar tegenwoordig meer van op, maar ik nog wel.” De opdracht was één hotel, het “Loft Hotel” te ontwerpen, te midden van hotelblokken met andere typologiën. Om de ruimte binnen de lofts efficiënt te gebruiken werd gekozen voor een indeling met entresol. [2]

De programma-schets wordt vervolgens aangekleed (Form Follows Esthetics), in het geval van Sanya Block is dat *white modernism* geworden. Voorheen gebruikte NL Architects deze schetsen alleen intern, maar in China gebruikt het bureau ze ook om er met de klant over te communiceren. “Vervolgens gaan er wel wat stappen over heen, maar het gaat allemaal vrij snel moet ik zeggen.”

In plaats van verschillende typologieën koos de opdrachtgever aan het eind van het verhaal uitgekookt voor één typologie die hij vier keer herhaald heeft. “Dus het is uiteindelijk het Loft Hotel vier keer op een rij geworden.”

Ook elders in Sanya heeft NL Architects meer vierkante meters ontworpen dan aanvankelijk de opdracht was. “We zitten zelf een beetje te vissen, te *pushen* naar werk.” In de zelfde stad, op het Sanya Lake Park, was oorspronkelijk bedoeld NL Architects een aantal kleine paviljoens te laten ontwerpen. “Uiteindelijk mochten we ons ook tegen rijen hotelkamers aanbemoeien en vroegen ze ons langs belangrijke toegangswegen iets te maken.” In dat kader ontwierpen ze, zonder nadrukkelijke opdracht, het paviljoen Bicycle Club. [3] “Chinezen maken wel heel veel zwembaden, maar ze gaan het liefst meteen in de schaduw zitten. Wat ze wel leuk vinden is fietsen.” Op de begane grond kunnen fietsen gehuurd of gekocht worden, en op het dak kan de fiets worden getest.

[3]

Eveneens ongevraagd deed NL Architects suggesties voor zwembaden in het Lake Park. “Veel van de zwembaden die zij hadden getekend waren een beetje obligaat. Dus dan gaan we zelf maar weer zwembaden tekenen, in de hóóp dat ze dan zeggen: we laten jullie ook de zwembaden ontwerpen.” Een uitgebreide serie aan zwembadvormen passeert tijdens lezing de revue, “en dit is pas een selectie”.

“Op een dag krijg je een e-mail met een tekening van het park, en daar schrokken we een beetje van.” Gelach stijgt op uit de zaal, als blijkt dat alle zwembaden uit het plan verdwenen zijn. “Nouja, gelukkig kunnen we er om lachen, maar het is ook wel echt China.”